

Poučení pro rodiče nezletilého/nezletilých v rozvodovém řízení

Oba rodiče mají odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče, nebo v odpovídajících případech zákonní zástupci, mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče musí být přitom zájem dítěte (Úmluva o právech dítěte, čl. 18, odst. 1).

Milí rodiče,

vaše rozhodnutí rozvést se je v případě, že spolu máte nezletilé děti, **velmi závažné rozhodnutí**, které zásadním způsobem změní život všech členů rodiny.

Proces rozvodu bývá často velmi náročný pro **všechny zúčastněné** – rodiče, děti, příp. jejich blízké. Mějte ale na paměti, že vy, rodiče, jste dospělí a z nějakého důvodu jste se rozhodli manželství ukončit. Děti se s tímto vaším rozhodnutím musí vyrovnat. A záleží pouze na vás, rodičích, zda jim to usnadníte či naopak ztížíte.

Jako rodiče máte **rodičovskou odpovědnost**, kterou § 858 zákona č. 89/2012 Sb. občanský zákoník vymezuje jako souhrn práv a povinností:

- a) při péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj,
- b) v ochraně dítěte
- c) v udržování osobního styku s dítětem
- d) v zajišťování jeho výchovy a vzdělání
- e) v určení místa jeho bydliště
- f) při zastupování nezletilého dítěte,
- g) při správě jeho jmění (§ 896 zákona č. 89/2012 Sb.)

Při výkonu práv a povinností jsou rodiče **povinni důsledně chránit zájmy dítěte**, být mu všestranně příkladem, vykonávat nad ním dohled odpovídající stupni jeho vývoje a použít takové výchovné prostředky, které jsou přiměřené okolnostem, neohrožují zdraví dítěte, jeho rozvoj a nedotýkají se jeho lidské důstojnosti. (§ 884 zákona č. 89/2012 Sb.)

Rodičovská odpovědnost **náleží oběma rodičům** (§ 865 zákona č. 89/2012 Sb.), tedy nejen tomu, který má děti v péči.

Co znamená „chránit zájmy dítěte“?

Stává se, že rodiče **zaměňují své zájmy za zájmy svých dětí**.

Konec vztahu bývá často spojen se silnými emocemi: vztekem, bolestí, zklamáním a smutkem. Můžete se na partnera/partnerku zlobit, protože vám ublížil/a, může vám být mnohé líto. Může se také stát, že to, co partner/ka dělá či říká je pro vás nesrozumitelné, nečitelné či nepochopitelné. Uvědomte si ale, že se jedná o váš postoj k bývalé/bývalému jako k partnerce/partnerovi, nikoli jako k matce/otci vašich dětí. **To, že zklamal/a vás jako partner/ka nemusí znamenat, že zklamal/a vaše děti jako otec/matka.** Dávejte si pozor, abyste role partnera a rodiče nesmíchali dohromady.

Máme zkušenost, že pro rodiče bývá těžké vystoupit ze zloby na toho druhého, přestat řešit, jaké všechny negativní vlastnosti má a jaké všechny negativní skutky kdy spáchal/a, příp. ještě určitě spáchá. Věříme a bereme vážně, že se zlobíte a že se necítíte dobře. **V žebříčku nejnáročnějších životních situací je rozvod na druhém místě**, vaše prožívání je proto zcela normální a přirozené – patří k procesu rozchodu. Je srozumitelné, že o mnohém potřebujete mluvit. Snažte se z toho ale vynechat vaše děti, které opravdu nepotřebují poslouchat, jak a v čem je druhý rodič špatný (o tom se můžete bavit s kýmkoli jiným). **I když jste se rozhodli nebyt nadále partnery, rodiči stále zůstáváte. Oba. A vaše děti rodiče stále potřebují. Oba.** Na to nikdy nezapomeňte.

Je pouze na vás, rodičích, zda svým dětem rozvod usnadníte či ztížíte

Zejména mladší děti si rozvod často vykládají jako **svojí chybu, cítí se vinné za to, že už nejste spolu** a přemýšlí o tom, co udělaly špatně. Můžete jim vysvětlit, že to tak není, můžete jim ale také přidat další zátěž.

- ❖ Budete-li se snažit, ať již vědomě či nevědomě, děti jakýmkoli způsobem získat na svou stranu (tj. např. připomínat jim, že vy jste z mnoha důvodů ten lepší rodič), dostanete je do tzv. **konfliktu loajality**. Děti nechtějí řešit, to, co řešíte vy jako bývalí partneři, chtějí a potřebují vás oba jako rodiče. Pokud jim to svým přístupem neumožníte, nutíte je do nejnemožnější volby, jaké můžete – vybrat si jednoho z vás. A to je chránění **vašich zájmů, ne zájmů dětí**.
- ❖ Pokud je pro vás přesto důležitější prezentovat sebe jako lepšího rodiče (tzn. **pokud je pro vás důležitější starat se o sebe než o děti**), uvědomte si, co tím svým dětem způsobujete. Děti potřebují vědět, že je mají oba rodiče bezpodmínečně rádi. Pokud jim dáte podmínku, že je budete mít rádi, pokud nebudou rádi toho druhého, nutíte je se této podmínce přizpůsobit a zajistit si tak přízeň alespoň jednoho rodiče. **Nezaměňujte pak ale negativní postoj dětí k druhému rodiči jako sebezáchovný mechanismus za jejich spontánní postoj!**

#####

- ❖ Budete-li ale respektovat, že vaše děti mají druhého rodiče stále rádi a nebudete-li soupeřit o přízeň dětí, umožníte jim zažít **jistotu**, kterou v rámci změn, které pro ně váš rozchod znamená, potřebují.
- ❖ Budete-li se s dětmi **otevřeně bavit** o tom, co potřebují vědět, **budou vás vnímat jako oporu** a pomůžete jim vyrovnat se s tím, co je pro ně těžké.
- ❖ Zvládnete-li **respektovat bývalého partnera jako rodiče** (se stejnými právy a povinnostmi jako máte vy), zvládnete také nenabourat základní jistoty vašich dětí.

Zákon praví, že rozhodující úlohu ve výchově dětí mají rodiče. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině (§ 884, odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.)

Jako rodiče jste pro vaše děti nejdůležitější osoby. Jste pro ně nejen vzorem, ale také základnou, pomocí které se učí o životě. Je pouze na vás, co je naučíte.

- ❖ Pokud budete na zmínku o druhém rodiči reagovat uštěpačnými poznámkami, naučíte je o druhém rodiči raději nemluvit a pečlivě si hlídat, co, kde a jak mohou říci.
- ❖ Pokud budete dávat najevo smutek, že si děti užijí hezké chvíle i s druhým rodičem, nejen s vámi, naučíte je cítit se provinile za to, že s druhým rodičem zažívají radost.
- ❖ Nezládnete-li se dohodnout, jak budete vaše děti vychovávat a každý budete podporovat něco jiného (abyste se proti druhému rodiči vymezili), naučíte je kličkovat a využívat (zneužívat) vašich bojů ve svůj prospěch.
- ❖ Stejně tak budete-li se chtít ukázat jako „ten lepší“ rodič a budete dětem mnohé dovolovat a dopřávat (lépe a více než ten druhý).

#####

- ❖ Budete-li mít radost, když si děti užijí čas strávený s druhým rodičem, naučíte je, že není špatně mít rád vás oba.
- ❖ Zvládnete-li diskutovat o výchově a být jednotní, vybavíte je do života tím, co byste jim rádi předali a naučili je.

**Pokud cítíte, že s druhým rodičem nedokážete v žádném případě vyjít,
využijte naši pomoc**

Víme a respektujeme, že rozchod je velmi **těžký proces nejen pro vaše děti, ale i pro vás**. Pokud cítíte, že na bývalém partnerovi/bývalé partnerce nejste schopni najít nic moc dobrého, věřte, že i když se snažíte, vaše děti to poznají. Pokud v něm vidíte pouze bývalého partnera/bývalou partnerku (s tím, co vám kdy provedl/a) a ne rodiče vašich dětí, jste na nejlepší cestě dětem rozvod pěkně ztížit. Využijte proto pomoc, kterou vám náš OSPOD nabízí.

Věřte, že je možné se tzv. **dobře rozejít**. Rozvod/rozchod nemusí nutně znamenat nekonečné hádky, neshody a osočování. Záleží pouze na vás, jak bude vše probíhat.

Nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, **rozhodne soud na návrh rodiče**; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče (§ 877 zákona č. 89/2012 Sb.). Naše zkušenost ale je, že **žádný soud nemůže rozhodnout, co je pro vaše děti nejlepší** tak, abyste byli spokojeni vy i vaše děti. **To můžete a musíte pouze vy**. Nebo si myslíte, že instituce mají rozhodovat za vás? Že zájmy vašich dětí mají chránit instituce, ne vy? Že instituce vědí lépe než vy, co vaše děti potřebují?

Co můžeme nabídnout

- pomoc zjistit, jak se cítí vaše děti a co potřebují
- pomoc v hledání způsobu, jak váš rozvod dětem usnadnit
- podporu ve vytvoření dohody přijatelné pro vás oba - zacílit dohady na to podstatné, odstínit to nepodstatné
- pomoc najít, co vám jde, co umíte, co zvládnete
- pomoc vyznat se v tom, co prožíváte
- kontakty na další odborníky – poradce, terapeuty, mediátory

Co nenabízíme

- nerozhodujeme za vás, jak má vypadat správná výchova – jak často a dlouho si mají děti čistit zuby, v kolik mají chodit spát, co mají jíst, jak a kdy se mají učit apod.
- nepodporujeme boje mezi vámi – cílem spolupráce není rozhodnout, kdo z vás je lepší, ale pomoc vašim dětem zvládnout rozvod
- neřešíme a nerozhodujeme, kdo z vás je více nekompetentní k výchově
- nerozhodujeme, na čí straně je pravda – kdo přišel pozdě, kdo za něco může, kdo co kdy nejasně řekl, kdy kdo co udělal dětem apod.

V Praze dne

podpis matky

podpis otce

Příloha: Situace, ve kterých často dochází k neshodám rodičů

1) Nemoc dítěte

Může se stát, že je dítě nemocné v době, kdy má odjet k druhému rodiči. Nemoc dítěte bývá interpretována jako důvod, proč se nemůže konat styk s druhým rodičem. Rodiče pak kontaktují ošetřujícího lékaře s žádostí o vyjádření a OSPOD s žádostí o stanovisko.

Stanovisko OSPOD k bodu 1): Obecně platí, že běžná nemoc není překážka ke styku s druhým rodičem. Je na rodičích, aby se domluvili na způsobu dodržování pokynů lékaře: změna styku, klidový režim u druhého rodiče (úprava plánovaného programu), převoz autem, průběžné informování druhého rodiče o stavu dítěte apod.

2) Nespokojenost jednoho rodiče s režimem, jaký má dítě u druhého rodiče

Nespokojenosti se mohou týkat různých oblastí:

- způsobu stravování dítěte – mnoho uzenin a jiných nezdravých jídel, stravování v posteli apod.
- denní režim – dítě chodí spát pozdě/brzy, tráví příliš času u PC apod.
- běžné povinnosti – dítě se nemusí věnovat domácím pracím/musí se jim věnovat až příliš, vypracovávání domácích úkolů v nevhodnou dobu apod.

3) Dítě tráví čas s někým jiným než druhým rodičem

Stává se, že v době, kdy je dítě u druhého rodiče, netráví čas s ním, ale někým jiným, např. prarodiči. Toto není shledáno jako přijatelným, neboť když je dítě u druhého rodiče, musí být s ním. Čas strávený např. s prarodiči je interpretován jako důkaz nízkého zájmu rodiče o dítě.

Stanovisko OSPOD k bodům 2) a 3): Oba rodiče mají stejná rodičovská práva a povinnosti. Je plně v jejich kompetenci, jak si čas s dítětem zorganizují. To, že jeden dělá něco jinak než druhý, ještě nemusí znamenat, že to je špatně.

<p>Naším obecným doporučením pro vás, rodiče, je, abyste se nejprve poctivě zamysleli nad tím, zda výhrady, které máte k péči druhého rodiče, opravdu souvisí se zájmem dítěte, nebo spíše s vaším napjatým vztahem s druhým rodičem jakožto bývalým partnerem/bývalou partnerkou.</p>
